

Replik: Centerpartiet har blivit del av socialiseringsexperimentet

Det är ett återkommande problem i all sjukvårdsdebatt att kostnader baseras på åtgärd, bara en femtedel av all upphandling av hälso- och välfärdstekniker tar hänsyn till åtgärdens effekt, lägsta pris får i stället avgöra, skriver Mando Groups Cecilia Bergh och Stefan Stern tillsammans med Per Södersten, professor em, Karolinska Institutet.

Publicerad: 8 april 2024, 13:40

Spara

Debattredaktionen ✉

Text

Christine Lorne (C) och Gustav Hemming (C) försäkrar att vårdföretagen har en självklar roll i Stockholms sjukvård, den nya politiken är inget socialiseringsprojekt. Detta trots att 140 privata vårdenheter redan är på väg att stängas. Men företag som visat ”bedrägligt beteende” kan inte försvaras påpekar centerpolitikerna och pekar bland annat ut Mandometerklinikerna som behandlar ätstörningar. Det är ett grundlöst påstående som inte kan stå oemotsagt.

Stockholms sjukvårdspolitik hotar vårdföretag och patienternas valfrihet enligt [Timbros Lovisa Lanryd](#). Eftersom Centerpartiet traditionellt varit de små och medelstora företagens förespråkare håller Lorne och Hemming inte med, det finns ”[vårdföretag som gör ett fantastiskt jobb](#)”. Men det finns exempel på motsatsen, enligt Lorne och Hemming Mandometerklinikerna. Låt oss hålla oss till fakta.

Mandometerbehandling för ätstörningar är resultatet av ett 30-årigt samarbete mellan Region Stockholm och forskare på Karolinska Institutet. Med Regionens stöd har Mandometerklinikerna växt till landets största verksamhet, den enda i Sverige som har publicerat sina resultat i den medicinsk-vetenskapliga litteraturen. 75 procent av patienterna blir symtomfria, [färre än 10 procent återfaller under fem års uppföljning och ingen har dött](#).

Nu ska Regionen kasta bort den utveckling man själv understött i 30 år. Samarbetet med Mandometerklinikerna ska avbrytas. Det är ett ödesdigert misstag som kommer att gå ut över patienterna.

Lorne och Hemming påstår att skälet är att Mandometerklinikerna "visat sig ha mycket allvarliga brister". Påståendet bygger på en undermålig undersökning, utan hänsyn till fakta, ett exempel på åsiktbaserad politik. Public service i form av SVT lokala nyheter har lydigt återgivit de rödgrönas beskyllningar. Dessvärre får dessa allvarliga konsekvenser för patienterna, som blir hänvisade till psykiatrisk vård med risker och försämringar som inte kan vara okända för Lorne och Hemming, för de är överpublicerade i den medicinsk-vetenskapliga litteraturen. Såhär ser det ut: ungefär 30% av patienterna avbryter behandlingen, färre än hälften blir diagnosfria (men förblir symtomatiska, de har fortsatt ångest) och minst 30% återfaller inom ett år. Därtill väntar tvångsvård, som ökat trefaldigt enligt Socialstyrelsen, och en betydande dödlighet. Anorexi har den högsta dödligheten av alla psykiatriska diagnoser.

Regionens politik tvingar patienterna tillbaka till gamla tiders mentalsjukhus. 4 405 patienter och föräldrar har protesterat och 17 utländska läkare, forskare och anhöriga har varnat Regionen och Regeringen för den sämre vården.

Paradoxalt nog är Lanryd, Lorne och Hemming överens om tre konsekvenser av vårdvalet:

- Köerna har minskat.
- Kostnaderna har ökat.
- Vården har fördelats ojämlikt.

De är däremot inte överens om hur vården ska bedrivas i framtiden, enligt Lorne ska man undvika "stuprör" och se till helheten, enligt Lanryd ska man undvika att "makten flyttas till politikerna", och se till patienternas lagliga rätt att välja vårdgivare.

Men diskussionen är felinställd. Två principer i Regeringens etiska plattform för prioritering i hälso- och sjukvården: alla människors lika rätt till sjukvård och störst behov går först, beaktas. Men den tredje: kostnadseffektivitet: [rimlig relation kostnad och effekt förbises](#).

Det är ett återkommande problem i all sjukvårdsdebatt att kostnader baseras på åtgärd, bara en femtedel av all upphandling av hälso- och [välfärdstekniker tar hänsyn till åtgärdens effekt, lägsta pris får i stället avgöra](#).

Det enda sättet att leva upp till Regeringens alla tre etiska principer är genom forskning och utveckling. Det kan vara dyrt på kort sikt men beroende på bättre effekt minskar kostnaden på lång sikt. Regionens bristfälligt redovisade resultat visar att den egna vården är flerfaldigt dyrare än Mandometerbehandling.

Men nu kommer patienterna att hindras från att bli friska av den politiska vänstermajoriteten som lockat Centerpartiet att vara med under beteckningen ”mittenkoalition”.

Lorne och Hemmings debattinlägg är ett tafatt försök att rädda Centerpartiets roll som småföretagparti men i själva verket ett uttryck för en ökande oro; man börjar förstå att Centerpartiet lurats att delta i ett utvecklingsfientligt socialiseringsprojekt.

Kontrasten kan inte vara större än mot vad Centerpartiets dåvarande partiledare Annie Lööf sa när hon besökte Mandometerklinikerna: ”ett bra exempel på hur svensk innovationskraft kan möta stora hälsoutmaningar och samtidigt skapa jobb och konkurrenskraft”.

Cecilia Bergh, vd Mando Group AB, doktor i medicinsk vetenskap

Per Södersten, professor em, Karolinska Institutet

Stefan Stern, styrelseordförande Mando Group AB